

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ČÍSLO 11—12.

ROČNÍK XIX.

LISTOPAD—PROSINEC 1938.

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktor: Plukovník gšt. František Pobunek.

Brig. generál Frant. Kryštof:

Lehká divise.

Letos byl vyzkoušen na závěrečných cvičeních v Itálii nový typ vyšší jednotky, které se dostalo názvu „lehká divise“. Pokud zprávy pronikly na veřejnost, běží o divisi složenou ze dvou pluků pěchoty a z takového počtu a druhu dělostřelectva a jiných zbraní a služeb, aby co nejvíce vynikl útočný charakter uvedené vyšší jednotky. Ve skutečnosti se lehké divise již objevily v organizaci italského expedičního vojska ve Španělsku, takže vlastně při letošních závěrečných cvičeních byly na italské půdě přezkoušeny jenom poznatky získané zavedením lehkých divisí na španělském bojišti.

Zabýval jsem se dávno problémem lehké divise a již roku 1934 jsem vypracoval návrhy na organizaci těchto vyšších jednotek a doplnil je roku 1936. Dnes, kdy se otázka lehkých divisí počíná jinde uskutečňovat, vracím se znovu k tomuto zajímavému a velmi závažnému thematicu.

Poněvadž ve zmínkách o letošních italských závěrečných cvičeních bylo zdůrazněno, že „lehká divise“ je především útočným typem vyšší jednotky, je třeba nejdříve toto tvrzení podrobit kritickému rozboru.

Všimněme si nejprve situace, do jaké se lehká divise, obsahující pěchotu jen v síle dvou pluků, dostane v okamžiku, kdy má podniknout útok. Každý útok musí být živěn čerstvými silami, a proto je nezbytně třeba, aby velitelé obou pěších pluků, o nichž není pochyby, že budou vždycky zasazeny vedle sebe, měli k dispozici po jednom praporu zálohy, a mimo to, aby ještě nejméně jeden prapor byl ze svazku některého pluku odvolán do divisní zálohy.

Jsou-li pak dvě až tři lehké divise seskupeny v rámci sboru, musí si také velitel sboru, jakmile dá všechny své vyšší jednotky do 1. sledu, utvořit sborovou zálohu pěchoty v síle jednoho až dvou praporů, které by však za daných okolností musil odnít svým vyšším jednotkám. Tím by se stalo, že by lehká divise mohla za nejprůzračnějších podmínek zasadit do 1. sledu nejvýše tři prapory, a musí-li dodat prapor do sborové zálohy, jenom dva prapory. Tím by se zúžila útočná fronta celé vyšší jednotky až na takovou šířku pásma, jakou dnes dáváme pěšímu pluku, a kromě toho u jednotlivých divisí i v rámci celého sboru by poklesla schopnost setrvat bez příchodu armádních posil po delší dobu v útoku.

Přes to, co jsem zde uvedl, nelze lehkou divisi zavrhnout, neboť nevýhody zde uvedené je možno odstranit, zvýší-li se počet praporů v divisi i v rámci celého sboru takovým způsobem, aby si jak velitelé divisi, tak i velitel sboru mohli na počátku bojové akce zřídit potřebnou zálohu, aniž by sáhli na prostředky divisních pěších pluků. Podle mého názoru by tu bylo třeba zařadit do rámce každé lehké divise vedle dvou pěších pluků po třech praporech ještě jeden samostatný prapor (tedy v divisi celkem sedm praporů) a kromě toho vybavit sbor ještě zvláštním plukem sborové pěchoty alespoň o dvou praporech.

Co se dělostřelectva týče, držím se zásady, že na každý pěší pluk musí být nejméně jeden lehký organický oddíl, a dále, že každá divise a mimo to i velitelství sboru potřebuje ještě jeden lehký organický oddíl navíc, aby i bez přispění armádních posil bylo možno lehkým dělostřelectvem vyjádřit hlavní úsilí jak v rámci divise, tak i v rámci celého sboru. To znamená, že by každá lehká divise měla mít pluk lehkého dělostřelectva o třech oddílech a každý sbor pluk lehkého sborového dělostřelectva o dvou oddílech.

Nemá-li divise ztratit na lehkosti, nemůže dostat organické hrubé dělostřelectvo a toto dělostřelectvo musí se stát jenom složkou dělostřelectva sborového. Počítáme-li pak s tím, že velitel sboru bude potřebovat hrubé dělostřelectvo nejen k obstarání palby proti bateriím a jiných dalekých paleb, ale i k rozhojnění dělostřelectva divisního a především k rozhojnění dělostřelectva oné divise, která ponese hlavní úsilí sboru, dospějeme k závěru, že počet oddílů hrubého dělostřelectva sborového pluku má být alespoň o jeden oddíl větší, nežli je počet divisi v rámci sboru, neboli že by sbor o dvou divisích měl mít tři oddíly a sbor o třech divisích čtyři oddíly hrubého dělostřelectva.

Přes to, že nebudu podrobně probírat složení ostatních zbraní a služeb u lehké divise a lehkého sboru, projevují názor, že se uvedené lehké vyšší jednotky nemohou svou útočnou hodnotou vyrovnat normálním divisím a normálním sborům. Naproti tomu však pokládám lehkou divisi a lehký sbor za útvar velmi způsobilý k obrannému boji.

V obraně musí totiž divise obsáhnout pásmo při nejmenším dvojnásobně širší nežli v útoku a v obraně na široké frontě a v ústupovém boji šířka pásma ještě více vzroste. Velení do šířky je však značně obtížnější nežli velení do hloubky. Čím menší je tedy vyšší jednotka, tím snáze se dá ovládat v obranném boji a tím rychleji a vydatněji může soustředit své prostředky k odražení hlavního náporu nepřítele.

Stát, jenž si může troufat vést ofensivu ihned na počátku války, dopustil by se zajisté chyby, kdyby snížil počet praporů a pluků v svých divisích a sborech, ale stát, jenž důvodně předpokládá, že jeho branná moc musí především obranným bojem čelit přesile nepřítele, měl by v své organizaci určitě dát přednost, byť i jenom prozatímně, lehkým divisím před divisemi normálními.

Uvážíme-li, že sbor o třech normálních divisích má sedmadvacet praporů divisní pěchoty, kdežto sbor o třech lehkých divisích by měl podle toho, co jsem nastínil, jenom jedenadvacet praporů divisní pěchoty

a dva prapory sborové pěchoty, shledáme, že se při stejném počtu pěších praporů dá utvořit mnohem větší počet lehkých vyšších jednotek nežli vyšších jednotek normálních. Čím je pak větší počet vyšších jednotek, byť i slabších, zřízen, tím výhodnější je to pro slabšího soupeře, a to nejen na počátku válečného konfliktu, ale i v pozdějším průběhu války, jakmile se dosáhne rovnováhy sil anebo jakmile původně slabší soupeř počne nabývat převahy.

Průběhem války lze totiž mnohem snáze tvořit z postupně mobilisovaných zdrojů jednotlivé prapory, oddíly a pluky nežli nová vyšší velitelství s potřebnými štáby. Stát, který se pro počátek války spokojí lehkými divisemi, nepotřebuje tak naléhavě během války tvořit další vyšší jednotky, protože každá lehká divise může kdykoli a bez obtíží přijmout ještě jeden pěší pluk, jenž byl dodatečně zřízen. Dodá-li se pak takové divisi další lehký oddíl a zvětší-li o potřebný počet vozidel početní stav muničního parku a je-li třeba i jiných složek služeb, stane se z lehké divise obratem ruky divise normální značné útočné capacity. Jak vidíme, zřizování nových vyšších jednotek a nových sborů by tu přišlo na pořad teprve tehdy, až by všechny lehké vyšší jednotky byly doplněny na jednotky normální. A právě v tomto postupu vidím největší výhodu, kterou mají lehké vyšší jednotky před normálními divisemi.

Plukovník gšt. František Trutnovský:

Motorisace a mechanisace armády.

(Dokončení.)

Jaké výhody nám dává mechanisace.

Jako motorisace, tak i mechanisace zlepšuje výkonnost a nezranitelnost dopravních prostředků mimo bojiště, ale zvláště zvětšuje výkonnost a nezranitelnost bojových a dopravních prostředků na bojišti nebo v jeho blízkosti a dává útočným prostředkům opět ztracenou převahu nad obrannými prostředky.

Srovnáme-li pochodoovou výkonnost větších jednotek pěchoty, jezdeckta a dělostřelectva s mechanisovanými zbraněmi, vidíme, že pěší jednotky mohou urazit denně jen 25 km, s rychlostí 4 km za hodinu, jezdeckto a jízdní dělostřelectvo průměrně 50 km denně s rychlostí 6—7 km za hodinu, kdežto tankové jednotky mohou za den urazit 120 km s průměrnou rychlostí 20—30 km za hodinu a obrněné automobily až 250 km denně s rychlostí 40—60 km za hodinu. Je tedy pohyb mechanisovaných jednotek po silnici pětkrát až desetkrát výkonnější než jízdních.

Také jejich pohyblivost v terénu je větší, neboť zatím co pěšák může urazit 2 km za hodinu, jezdec 5 km za hodinu, může tank nebo obrněné auto urazit 12—15 km za hodinu i více. Je pravda, že terénní pásová vozidla nemohou překonat všechny překážky terénu, jako jsou hluboké a široké zářezy se strmými stěnami nebo hluboké a široké toky s bahnitými břehy nebo vzrostlé lesy a silně obydlené prostory, ale ty nemohou většinou překonat ani ostatní jednotky bez zasazení zvláštních